gemeente
Barneveld

Aandachtsgebied: Leefomgeving
Team Beleid Leefomgeving
E-mailadres: E.Brukx@barneveld.nl
Telefoonnummer: 048546362

Raadsvoorstel nr. 3922
Barneveld, 12 februari 2025
Portefeuillehouder: B. Wijnne

Onderwerp: Klimaatadaptatieplan Barneveld

Samenvatting raadsvoorstel

De gemeente Barneveld wil in 2050 klimaatadaptief zijn. Het Klimaatadaptatieplan Barneveld geeft met opgestelde doelen, een programma van eisen en leidende principes invulling aan dit begrip. Het plan stelt probleemlocaties vast en geeft een overzicht van concrete maatregelen. Gerealiseerde maatregelen en doelen worden met prestatie-indicatoren gemonitord.

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:

1. Vaststellen van het Klimaatadaptatieplan Barneveld met de doelen, het programma van eisen en de leidende principes in het (hoofdstuk 6).
2. Vaststellen van de prestatie-indicatoren (hoofdstuk 8) om de voortgang van de doelen te meten en deze op te nemen in de monitoring van het programma Duurzaamheid.

1. Inleiding

Het klimaat verandert snel en merkbaar. Klimaatadaptatie is omgaan met het nieuwe klimaat met extremer weer: heftige buien of juist lange periodes van hitte en droogte. De omgeving waarin we leven, werken en ontspannen, maar ook ons gedrag kunnen we daarop aanpassen. We willen voorbereid zijn op de gevolgen van klimaatverandering. Vanuit het landelijke Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie is het doel gesteld om in 2050 klimaatadaptief en -bestendig te zijn. Klimaatadaptatie is één van de pijlers van het Programma Duurzaamheid van de gemeente Barneveld.

Na afronding van het Plan van Aanpak Klimaatadaptatie is medio 2023 gestart met het opstellen van een klimaatadaptatieplan. Daar zijn verschillende vakdisciplines bij betrokken, omdat klimaatadaptatie een gemeentebrede opgave is. Het Klimaatadaptatieplan (bijlage 1) is samen met adviesbureau TAUW opgesteld. Het plan heeft een beleidsmatige invulling met doelen, een programma van eisen en leidende principes voor het bepalen van probleemlocaties en concrete maatregelen. Met het plan is in kaart gebracht waar de gemeente in 2050 zou moeten staan als het klimaatadaptief wil zijn én waar de gemeente op dit moment staat. Zo is duidelijk geworden waar de opgave voor de komende jaren ligt.

Voor het Klimaatadaptatieplan is een inspraakprocedure gevolgd. De WSB en de VGGM hebben een reactie gegeven (bijlage 2). Dit heeft geleid tot enkele aanvullingen in het plan. De belangrijkste aanpassing betreft de norm “water op hoofdwegen”. De maximale hoeveelheid water is verlaagd van 30 naar 15 cm voor een betere en veiligere begaanbaarheid. Het conceptplan is aan de raad gepresenteerd tijdens een informele Duurzaamheidsavond. Naar aanleiding hiervan zijn enkele verduidelijkingen aangebracht.

2. Beoogd effect

De gemeente Barneveld wil in 2050 klimaatadaptief en klimaatbestendig zijn. De negatieve effecten van klimaatverandering: wateroverlast, hitte en droogte moeten worden beperkt. Met de geformuleerde doelen, Programma van Eisen en leidende principes wordt invulling gegeven aan het begrip klimaatadaptief en wat dat betekent in de gemeente Barneveld. Toepassing in de bestaande omgeving en bij nieuwbouw en het zo nodig treffen van gebieds- of locatiegerichte maatregelen én algemene maatregelen leidt tot een klimaatadaptieve leefomgeving.

3. Argumenten

1.1 De gemeente Barneveld moet in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig zijn.
Het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie bereidt Nederland voor op klimaatverandering. Het doel van het plan is het realiseren van een waterrobuust en klimaatbestendig Nederland in 2050. Dit Klimaatadaptatieplan is een belangrijk beleidsinstrument in het proces om tot een klimaatadaptieve gemeente Barneveld te komen.

1.2 Met het toepassen van de doelen, het programma van eisen en de leidende principes wordt de gemeente Barneveld klimaatadaptief.
Het klimaat verandert. Steeds vaker is sprake van extreme weersomstandigheden. De negatieve effecten zijn divers: wateroverlast, schade aan wegen en panden, hittestress, ziekte, sterfte, lagere landbouwopbrengsten, verlies arbeidsproductiviteit, etc. Het is van belang dat we de bebouwde omgeving en ons gedrag aanpassen om deze negatieve effecten te beperken. Dit kan door het toepassen van de doelen, het programma van eisen en de leidende principes in de bestaande omgeving en bij nieuwbouw.

1.3 De voor de gemeente Barneveld geformuleerde doelen, het programma van eisen en de leidende principes zijn goed onderbouwd.
De doelen, het Programma van Eisen en de leidende principes sluiten aan bij de Landelijke maatlat voor een groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving en het Gelders Normenkader. Deze zijn ontwikkeld door diverse onderzoeks- en adviesbureaus en worden reeds breed toegepast door gemeenten. Ze zijn verfijnd naar de lokale situatie op basis van onder meer de lokale ruimtelijke kenmerken en een inschatting van de acceptatieniveaus. In beginsel hanteren we de norm, tenzij er goede redenen zijn om deze niet toe te passen.

1.4 Het Klimaatadaptatieplan is opgesteld door een interdisciplinaire werkgroep.
Bij het opstellen van het plan zijn medewerkers van verschillende disciplines betrokken: duurzaamheid, vastgoed, water, verkeer, stedenbouw, landschap, natuur, wonen, projectrealisatie, beheer, sociaal domein en communicatie. Het plan is in samenwerking met ingenieursbureau TAUW opgesteld.

2.1 De prestatie-indicatoren geven aan hoe ver de gemeente Barneveld is in het streven om in 20250 klimaatadaptief te zijn.
Het is van belang om regelmatig te onderzoeken hoe klimaatadaptief de gemeente Barneveld is. Zo nodig kan bijgestuurd worden om de doelstelling waterrobuust en klimaatbestendig in 2050 te halen. Er wordt gemonitord op gerealiseerde maatregelen en doelen. Het plan focust op vier normen (percentage groen in wijken, afstand tot koelteplek, water op hoofdwegen en water in panden). Voor deze normen zijn specifieke prestatie-indicatoren opgesteld.

2.2 Het programma Duurzaamheid monitort de voortgang van de doelen van alle thema's van het programma.
Klimaatadaptatie is één van de thema's van het programma Duurzaamheid. Het programma houdt de voortgang van de doelen van alle thema's centraal bij in de voortgangsrapportages voor een compleet overzicht.

4. Kanttekeningen

Het Klimaatadaptatieplan is met de geformuleerde doelen gericht op de toekomst. Er is onderzocht welke locaties niet voldoen aan de normen. Hiervoor worden in de komende jaren locatiespecifieke maatregelen bepaald. Daarnaast is er de dagelijkse werkelijkheid van bijvoorbeeld wateroverlast. Hiernaar wordt ook onderzoek verricht en zo nodig worden maatregelen getroffen.

In het Klimaatadaptatieplan zijn prioriteitslocaties opgesomd voor de normen "water op hoofdwegen" en "water in panden". Deze locaties komen naar voren bij een toetsing van de bestaande situatie aan de opgestelde normen. Voor de kernen Barneveld, Harselaar en Voorthuizen is gebruik gemaakt van beschikbare gedetailleerde informatie uit eigen water- en rioleringsmodellen. Voor de overige kernen is deze gedetailleerde informatie nog niet aanwezig. Deze komt in de komende jaren beschikbaar bij het opstellen van een Systeemanalyse Stedelijk Water (SSW) voor deze kernen. Als alternatief is gebruik gemaakt van globalere informatie uit regionale modellen, aangevuld met lokale expertise. Deze input wordt voldoende betrouwbaar geacht voor het vaststellen van prioriteitslocaties, maar zal bij het gereedkomen van de gedetailleerde informatie worden gecheckt.

5. Financiën

Alle infrastructurele of groenmaatregelen in de openbare ruimte worden via het MIP georganiseerd. Voor een groot deel van de wateroverlastlocaties geldt dat deze al in voorbereiding zijn via het MIP. Voor de overige wateroverlastlocaties is er binnen de uitvoeringsplannen van het GRP voldoende ruimte tot aan 2050. Groenmaatregelen, gekoppeld aan de

normen voor hitte, mogen niet uit het GRP worden gefinancierd. Hiervoor zijn bestaande of aanvullende (groen)budgetten via de Kadernota nodig. Daarnaast wordt zo veel mogelijk ingezet op werk met werk maken.

De niet-infrastructurele maatregelen uit hoofdstuk 7 worden gefinancierd uit het GRP (inclusief reguliere uren) of binnen bestaande activiteiten bij andere disciplines. Als er toch extra capaciteit of budget nodig is, wordt dit via de reguliere begrotingscyclus aangevraagd.

In het Uitvoeringsplan (eerste helft 2025) wordt een samenhangend pakket van (niet)-infrastructurele maatregelen voorgelegd met een uitgewerkt inzicht in de benodigde middelen en capaciteit. Dit wordt vervolgens meegenomen in de integrale afweging bij de reguliere begrotingscyclus.

6. Participatie en communicatie

Er is een enquête gehouden onder het inwonerpanel en andere belangstellenden om inzicht te krijgen in de beleving van klimaatadaptatie en de bereidheid om maatregelen te nemen.

Er zijn gesprekken met stakeholders gevoerd (WSB, politie, brandweer, risicobeheersing en GGD) over klimaatadaptatie in de reguliere werkprocessen en de mogelijkheden van afstemming en samenwerking.

Het conceptplan is voor iedereen ter inzage gelegd. De genoemde stakeholders zijn direct benaderd voor een inspraakreactie.

Uw raad is op informele wijze geïnformeerd over de lokale gevolgen van klimaatverandering en het plan van aanpak Klimaatadaptatieplan tijdens de Duurzame Ontmoeting in 2023. Het conceptplan is tijdens de informele Duurzaamheidsavond op 4 december 2024 aan uw raad gepresenteerd.

7. Vervolgstap

Op basis van het Klimaatadaptatieplan wordt in de eerste helft van 2025 een Uitvoeringsplan voorgelegd aan het college. Dit omvat een samenhangend pakket van (niet)-infrastructurele maatregelen met een uitgewerkt inzicht in de benodigde middelen en capaciteit.

Het Klimaatadaptatieplan wordt ingebracht bij andere beleidsplannen die ontwikkeld worden, zoals de Omgevingsvisie en het Bomenbeleidsplan. Gedurende de voorbereidingen van het Klimaatadaptatieplan heeft reeds afstemming plaatsgevonden.

8. Bijlagen

Bijlage 1: Klimaatadaptatieplan Barneveld d.d. 12 februari 2025.
Bijlage 2: Inspraaknota.

Burgemeester en wethouders van Barneveld,

de secretaris,	de burgemeester,
W. Wieringa	J. van der Tak